

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 martie 2018

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

juducând în ședință fără participarea părților recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sîli și partea vătămată Liviu Ciorici, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 29 martie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

Sula Valentin xxxx,

și

Sula Grigore xxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 25.09.2012-29.03.2017;

instanța de apel: 20.04.2017-17.10.2017;

instanța de recurs: 13.03.2018-13.03.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 29 martie 2017, **Sula Valentin:**

- a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 44, 179 alin. (2) Cod penal la amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie 10000 (zece mii) lei;

- a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3), 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunilor incriminate;

- a fost încetat procesul penal intentat în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal;

Sula Grigore:

- a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 44, 179 alin. (2) Cod penal la amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce

constituie 10000 (zece mii) lei;

- a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunilor incriminate.

2. Instanța de fond a constatat că, **Sula Valentin se învinuiește de către OUP** de comiterea escrocheriei săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile; de refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de comiterea prin înțelegere prealabilă și împreună cu inculpatul Sula Grigore a șantajului săvârșit de două persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru sănătate, prin amenințare cu moartea, cu deteriorarea bunurilor, săvârșită în proporții mari; de comiterea huliganismului agravat săvârșit cu aplicarea armei și a violării de domiciliu săvârșit cu aplicarea violenței și cu amenințarea aplicării ei în următoarele circumstanțe:

La 11 noiembrie 2011, ora nu a fost posibil de stabilit, Sula Valentin aflându-se pe teritoriul magazinului personal din s. xxxx, r-nul xxxx, cu scopul de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că va achita ulterior suma rămasă de 34 992 lei, a dobândit ilicit și a însușit de la Ciorici Liviu, 17 palete cu cantitatea totală de 27,2 tone de ciment, la prețul unei tone de ciment în sumă de 1 360 lei, iar a unei palete în sumă de 176,5 lei, astfel cauzându-i lui Ciorici Liviu o daună materială considerabilă în sumă totală de 39992 lei, dintre care a achitat pe loc sumă de 5000 lei.

Tot el, la 3 aprilie 2012, în jurul orei 14.30, conducând autoturismul personal de model „Toyota” cu n/î xxxx prin s. xxxx, r-nul xxxx și fiind stopat de către colaboratorii poliției rutiere, fiind bănuțit de faptul că era în stare de ebrietate alcoolică, încalcând prevederile pct. 11), lit. j) conform căruia: „conducătorul de vehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării, este obligat: să se supună, la solicitarea agentului de circulație, procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei; consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare”, intenționat a refuzat de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical.

Tot el, la 19 august 2013, aproximativ în jurul orei 14.30, aflându-se în s. xxxx, r-nul xxxx, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Sula Grigorie, din interes material, intenționat cu scopul de a i se transmite o pretinsă datorie a cet. Sula Grigorie de 200 000 ruble rusești, care constituia conform cursului oficial suma de 77 780 lei, de la cet. Grăjdian Eudochia, au pătruns în gospodăria ultimei care este amplasată în s. xxxx, r-nul xxxx, unde aplicând violența dorind să-și impună controlul personal asupra ultimei, a înjurat-o și a insultat-o numind-o cu cuvinte necenzurate, amenințând-o cu răfuială fizică, au deteriorat geamurile și ușile de la

casa de locuit, după ce i-a aplicat lovituri cu o bătă din lemn pe diferite părți ale corpului, inclusiv în regiunea organelor de importanță vitală cap și torace, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 258 D din 28 august 2013, leziuni corporale sub formă de echimoză a membrului superior stâng și membrului inferior drept, care în ansamblu se califică ca leziuni corporale neînsemnate.

Tot el, la 19 august 2013, aproximativ în jurul orei 14.30, aflându-se în s. xxxx, r-nul xxxx, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Sula Grigorie, încălcând grav ordinea publică, în prezența a mai multor persoane, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, fără nici un temei, au pătruns în gospodăria cet. Grăjdian Eudochia care este amplasată în s. xxxx, raionul xxxx, unde aplicând violența dorind să-și impună controlul personal asupra ultimei, a înjurat-o și a insultat-o numind-o cu cuvinte necenzurate, înjosindu-i premeditat onoarea și demnitatea, amenințând-o cu răfuială fizică, au deteriorat geamurile și ușile casei de locuit, după ce folosind o bătă din lemn în calitate de armă i-a aplicat lovituri pe diferite părți ale corpului inclusiv în regiunea organelor de importanță vitală cap și torace, cauzându-i conform raportului de expertiză medico - legală nr.258 D din 28 august 2013, leziuni corporale sub formă de echimoză a membrului superior stâng și membrului inferior drept, care în ansamblu se califică ca leziuni corporale neînsemnate.

Tot el, la 19 august 2013, aproximativ în jurul orei 14.30, aflându-se în s. xxx, r-nul xxxx, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Sula Grigorie, intenționat cu scopul de a pătrunde ilegal în domiciliul cet. Grăjdian Eudochia, prin forțarea porții de la intrarea în gospodărie au pătruns în gospodăria ultimei care este amplasată în s. xxxx, r-nul xxxx, unde aplicând violența dorind să-și impună controlul personal asupra ultimei, a înjurat-o și a insultat-o numind-o cu cuvinte necenzurate înjosindu-i premeditat onoarea și demnitatea, amenințând-o cu răfuială fizică au deteriorat geamurile și ușile de casa de locuit, după ce folosind o bătă din lemn în calitate de armă i-a aplicat lovituri pe diferite părți ale corpului inclusiv în regiunea organelor de importanță vitală cap și torace, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 258 D din 28 august 2013, leziuni corporale sub formă de echimoză a membrului superior stâng și membrului inferior drept, care în ansamblu se califică ca leziuni corporale neînsemnate.

Sula Grigore se învinuiește de către OUP de comiterea prin înțelegere prealabilă și împreună cu Sula Valentin a șantajului săvârșit de două persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru sănătate, prin amenințare cu moartea, cu deteriorarea bunurilor, săvârșită în proporții mari; de comiterea huliganismului agravat săvârșit cu aplicarea armei și a violării de domiciliu săvârșit cu aplicarea violenței și cu amenințarea aplicării ei în următoarele circumstanțe:

La 19 august 2013, aproximativ în jurul orei 14.30, aflându-se în s. xxxx, r-nul xxxx, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Sula Valentin, din interes

material, intenționat cu scopul de a i se transmite o pretinsă datorie de 200 000 ruble rusești, care constituia conform cursului oficial sumă de 77780 lei, de la cet. Grăjdian Eudochia, au pătruns în gospodăria ultimei care este amplasată în s. xxxx, r-nul xxxx, unde aplicând violența dorind să-și impună controlul personal asupra ultimei, a înjurat-o și a insultat-o numind-o cu cuvinte necenzurate, amenințând-o cu răfuială fizică, au deteriorat geamurile și ușile casei de locuit, după ce i-a aplicat lovituri cu o bătă din lemn pe diferite părți ale corpului, inclusiv în regiunea organelor de importanță vitală cap și torace, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr 258 D din 28 august 2013, leziuni corporale sub formă de echimoză a membrului superior stâng și membrului inferior drept, care în ansamblu se califică ca leziuni corporale neînsemnate.

Tot el, la 19 august 2013, aproximativ în jurul orei 14.30, aflându-se în s. xxxx, r-nul xxxx, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Sula Valentin, încălcând grav ordinea publică, în prezența a mai multor persoane, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, fără nici un temei, au pătruns în gospodăria cet. Grăjdian Eudochia care este amplasată în s. xxxx, r-nul xxxx, unde aplicând violența dorind să-și impună controlul personal asupra ultimei, a înjurat-o și a insultat-o numind-o cu cuvinte necenzurate înjosindu-i premeditat onoarea și demnitatea, amenințând-o cu răfuială fizică, au deteriorat geamurile și ușile case de locuit, după ce folosind o bătă din lemn în calitate de armă i-a aplicat lovituri pe diferite părți ale corpului inclusiv în regiunea organelor de importanță vitală cap și torace, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr.258 D din 28 august 2013, leziuni corporale sub formă de echimoză a membrului superior stâng și membrului inferior drept, care în ansamblu se califică ca leziuni corporale neînsemnate.

Tot el, la 19 august 2013, aproximativ în jurul orei 14.30, aflându-se în s. xxxx, r-nul xxxx, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Sula Valentin, intenționat cu scopul de a pătrunde ilegal în domiciliul cet. Grăjdian Eudochia, prin forțarea porții de la intrarea în gospodărie au pătruns în gospodăria ultimei care este amplasată în s. xxxx, r-nul xxxx, unde aplicând violența dorind să-și impună controlul personal asupra ultimei, a înjurat-o și a insultat-o numind-o cu cuvinte necenzurate înjosindu-i premeditat onoarea și demnitatea, amenințând-o cu răfuială fizică, au deteriorat geamurile și ușile casei de locuit, după ce folosind o bătă din lemn în calitate de armă i-a aplicat lovituri pe diferite părți ale corpului, inclusiv în regiunea organelor de importanță vitală cap și torace, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 258/D din 28 august 2013, leziuni corporale sub formă de echimoză a membrului superior stâng și membrului inferior drept, care în ansamblu se califică ca leziuni corporale neînsemnate.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit

pentru prima instanță, prin care:

- Sula Valentin să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal la închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de antreprenariat pe un termen de 3 ani; în baza art. 44, 189 alin.(5) Cod penal la închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis; în baza art. 44, 287 alin. (3) Cod penal la închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis; în baza art. 44, 179 alin.(2) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale (zece mii lei), iar procesul penal pornit în baza art. 264¹ alin.(3) Cod penal să fie încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție în conformitate cu art.60 alin.(1) lit. a), (4) Cod penal și potrivit art.275 pct. 4) Cod de procedură penală. Conform art. 84 Cod penal, prin cumul parțial de pedepse, prin absorbirea pedepsei ușoare de cea gravă, ai stabili pedeapsă definitivă lui Sula Valentin închisoare pe un termen de 10 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale (zece mii lei), cu privarea de dreptul de a exercita activitate de antreprenariat pe un termen de 3 ani; cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Ciorici Liviu prejudiciu cauzat în urma comiterii infracțiunii în sumă totală de 34 992 lei;

- Sula Grigore să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 44, 189 alin.(5) Cod penal la închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis; în baza art. 44, 287 alin. (3) Cod penal la închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis; în baza art. 44, 179 alin.(2) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale (zece mii lei). Conform art. 84 Cod penal, prin cumul parțial de pedepse, prin absorbirea pedepsei ușoare de cea gravă, ai stabili pedeapsă definitivă lui Sula Grigore închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În motivarea cererii procurorul a invocat:

- soluția de achitare a instanței de fond a inculpaților pe art. 190 alin.(2) lit. c); 44,189 alin.(5); 44,287 alin.(3) Cod penal, este neîntemeiată, deoarece prima instanță nu a ținut cont de pericolul social al infracțiunilor comise, nu a clarificat intenția celor vinovați și motivul infracțiunilor, nu a ținut cont de datele care demonstrează că persoana avea intenția directă de a însuși prin șantaj bani din averea proprietarului și a comite acțiuni huliganice, nu a clarificat datele care se referă la persoana vinovatului, la relațiile dintre victimă și inculpați, nu a ținut cont de modul săvârșirii infracțiunilor;

- instanța de judecată nu a luat în considerație faptul că, inculpații nu s-au întâlnit întâmplător cu partea vătămată Ploșniță (Grăjdian) Eudochia, ci au mers la ea acasă personal, deci ei din timp au plănuit comiterea acestei infracțiuni, cu atât mai mult că inculpatul Sula Valentin nu avea nimic cu partea vătămată, chiar prin

pretinsa pretenție materială care o avea Sula Grigorie față de întreprinderea din Federația Rusă și nici de cum față de partea vătămată;

- referitor la însușirea de către inculpatul Sula Valentin a cantității de ciment în sumă totală de 34 992 lei de la partea vătămată Ciorici Liviu, instanța de fond eronat și neobiectiv a constatat că, partea vătămată nu a fost victima unei escrocherii. Prima instanță și-a motivat soluția adoptată în exclusivitate pe baza declarațiilor date de către inculpatul Sula Valentin pe parcursul procesului penal, fără a lua în considerație probele prezentate de către partea acuzării, prin urmare nerecunoașterea vinovăției de către inculpat este o modalitate de exercitare a dreptului la apărare, urmărind scopul evitării răspunderii penale. *Latura subiectivă* a escrocheriei comise de Sula Valentin se caracterizează prin intenție directă și scop cupidant, în conținutul intenției intră nu numai perceperea caracterului pericolului social al acțiunilor sale, dar și prevederea apariției consecințelor social periculoase. Inculpatul își dădea seama că înșeală victima prin inducerea în eroare, inclusiv prevedea că în așa mod, victima îi va transmite bunurile materiale;

- sentința de achitare reprezintă o încurajare a inculpaților de a comite noi infracțiuni, la fel și încurajarea altor persoane de a comite asemenea fapte.

3.1. Nefiind de-acord cu sentința avocatul Galescu Vasile în numele părții vătămate, Ciorici Liviu a depus apel, prin care a solicitat casarea acesteia în partea achitării lui Sula Valentin pe art. 190 alin. 2 lit. c) Cod penal, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și încasarea din contul acestuia în beneficiul lui Ciorici Liviu prejudiciu material de 34 992 (treizeci și patru mii nouă sute nouăzeci și doi) lei.

Apelantul și-a motivat cerințele indicând că, vinovăția lui Sula Valentin în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. 2 lit. c) Cod penal s-a confirmat prin declarațiile părții vătămate, a martorilor Albu Serghei, Gonța Nicolae, Ciorici Valeriu, Potîrniche Angela, iar concluziile instanței de fond privind inexistența faptei acestei infracțiuni sunt eronate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței instanței de fond fără modificări.

4.1. Instanța de apel a constatat că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței. Probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sunt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală și sunt apreciate conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal a reținut ca fiind pertinente, concludente, utile și veridice probele puse la baza achitării inculpaților de sub învinuirea în săvârșirea

infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal.

Versiunea inculpațiilor înaintată pe episoadele privind săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) Cod penal și cea a inculpatului Sula Valentin pe episodul în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, nu sunt combătute prin probele prezentate de partea acuzării, totodată sentința, în părțile respective, cuprinde descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpațiilor, cu indicarea motivelor pentru care se resping probele aduse în sprijinul acuzării.

În opinia instanței de apel, declarațiile părților vătămate Grăjdian Eudochia, Ciorici Liviu și a martorilor Amihalatei V., Cecan I., Baidan E., Sula V., Albu S., Potîrniche A., Gonța N., Volociuc I., Macovei N. și Scutelnic A., nu servesc probarea participării inculpațiilor în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) Cod penal și, respectiv, la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Probele respective se exprimă sub forma unor situații de fapt prin care se subînțelege o altă împrejurare, care la rândul său, nu dovedește direct vinovăția inculpațiilor și nici nu se coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestora la săvârșirea faptelor imputate pe episoadele de învinuire în baza art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) Cod penal și, respectiv, la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel a indicat că, este solidară cu concluziile cu privire la aprecierea probelor, efectuată de prima instanță, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul, că vinovăția inculpațiilor în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, nu este dovedită în cadrul procesului penal.

În ședința de judecată în apel, partea acuzării nu a prezentat probe, care ar servi la constatarea existenței infracțiunilor imputate inculpațiilor Sula Valentin și Sula Grigore în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal.

Urmare a considerentelor relevate raportate la prevederile din art. 8 alin. (3) și 389 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cu certitudine se apreciază, că prin ansamblul de probe cercetate în ședința de judecată nu se confirmă vinovăția inculpațiilor în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, astfel, potrivit prevederilor art. 390 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal a menționat că, se impune achitarea lui Sula Valentin și Sula Grigore în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, din motivul că nu s-a constatat

existența faptelor infracțiunilor – soluție dată de primă instanță.

Totodată, instanța de apel a remarcat că, prin sentință inculpații au fost recunoscuți vinovați în baza art. 44, 179 alin. (2) Cod penal și inculpatul Sula Valentin în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, soluție ce cuprinde elementele definitorii condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, însă în această parte, sentința nu a fost atacată.

La soluționarea chestiunii cu privire la pedeapsa stabilită inculpaților, instanța de apel a precizat că prima instanță a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 64 și 75 Cod penal și în acest context, se consideră corectă și soluția privind încetarea procesului penal pornit în privința lui Sula Valentin în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar procurorul, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece pe capetele de acuzare soldate cu soluția de achitare, instanța de fond, cât și cea de apel, nu au dat o apreciere justă probelor pertinente și concludente, legal administrate în cadrul urmăririi penale și examinate în instanța de judecată.

În rest, în motivarea cererii de recurs procurorul a invocat motivele indicate în apelul declarat împotriva sentinței.

5.1. Recurs ordinar a depus și partea vătămată Ciorici Liviu, solicitând casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Sula Valentin să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, cu încasarea prejudiciului material în sumă de 32 000 lei.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra admitterii recursurilor declarate de procuror și partea vătămată și casării parțiale a deciziei instanței de apel doar în partea condamnării lui Sula Valentin și Sula Grigore în baza art. 44, 179 alin. (2)

Cod penal și achitării acestora de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3), 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, cu trimiterea cauzei la rejudecare în această parte.

În ceea ce privește soluția de încetare a procesului penal în privința lui Sula Valentin, intentat în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, instanța de recurs o menține, odată ce în această parte decizia nu a fost contestată de către părți.

Colegiul având în vedere esența erorilor și motivele invocate atât de procuror cât și de partea vătămată, Ciorici Liviu, și constatând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale la rejudecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, se va expune asupra erorilor admise.

Așadar, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel privind menținerea condamnării lui Sula Valentin și Sula Grigore în baza art. 44, 179 alin. (2) Cod penal și achitării acestora de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 44, 189 alin.

(5), 44, 287 alin. (3), 190 alin. (2) lit. c) Cod penal este prematură și afectată de eroarea de drept prescrisă în pct. 6) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală și anume că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

În primul rând, Colegiul penal lărgit menționează că, conform actului de învinuire inculpații Sula Valentin și Sula Grigore se învinuiesc și de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 44, 179 alin.(2) Cod penal, în baza căruia, conform dispozitivului sentinței, cei doi au fost recunoscuți vinovați și condamnați, fiindu-le aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, fiecare.

Potrivit deciziei, instanța de apel a respins apelurile procurorului și a părții vătămate și a menținut sentința indicând că, prima instanță corect a ajuns la concluzia privind condamnarea lui Sula Valentin și Sula Grigore în baza art. 44, 179 alin.(2) Cod penal.

În acest sens se precizează, că instanța de apel de fapt a menținut eroarea primei instanțe, deoarece instanța de fond adoptând o sentință de condamnare în baza art. 44, 179 alin.(2) Cod penal greșit s-a condus de prevederile art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, indicând învinuirea pe baza căreia cauza în privința inculpaților a fost trimisă în judecată și nu a constatat fapta penală ca fiind dovedită/comisă de către Sula Valentin și Sula Grigore. De aici reiese că, motivul soluției din descriptivul sentinței nu corespunde cu cel din dispozitivul ei, astfel încât atât instanța de fond cât și cea de apel nu au respectat prevederile art. 389, 394 alin.(1) Cod de procedură penală, privind întocmirea părții descriptive a hotărârii de condamnare.

Soluția de respingere a apelului ca nefondat se face numai după examinarea sub toate aspectele a hotărârii pronunțate de prima instanță, dacă se ajunge la concluzia că hotărârea este legală și întemeiată. Astfel, situația descrisă servește drept temei pentru casarea hotărârii și nu poate fi corectată în recurs, ceea ce echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei.

Motivarea soluției adoptată de instanța de apel, contrazice dispozitivul hotărârii, deoarece acesta este expus neclar, temei ce se încadrează în prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și se soldează cu casarea deciziei recurate și remiterea cauzei la o nouă rejudecare în ordine de apel.

La o nouă rejudecare a cauzei, este necesar a se ține cont că una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată, iar la întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală potrivit cărora, instanța își

întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Această prevedere se referă și la adoptarea deciziei de către instanța de apel.

În al doilea rând, în cazul în care instanța de apel a respins apelurile procurorului și a părții vătămate, partea descriptivă a deciziei trebuia să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea respectivă, să indice din ce motive ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

În orice caz, se supun analizei toate probele examinate în ședință, indiferent de faptul că erau cuprinse în cauza penală sau au fost prezentate de către părți direct în ședință și este necesar nu numai de a indica numele și prenumele părții vătămate și a martorilor, prin depozițiile cărora, în opinia instanței, sunt confirmate unele sau alte circumstanțe de fapt, dar și de a expune esența acestor depoziții, de a argumenta de ce unele probe sunt admise și altele respinse.

Astfel, instanța de apel respingând apelurile nu invocă circumstanțele care au stat la baza concluziei sale și își întemeiază soluția doar prin descrierea probelor și a motivării primei instanțe, însă la adoptarea hotărârii e rezonabilă expunerea circumstanțelor faptelor comise, luându-se în considerație cronologia evenimentelor și probele ce susțin concluziile instanței privind vinovăția sau nevinovăția și aprecierea juridică a faptei, pe fiecare episod sau infracțiune aparte.

La fel, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În această ordine de idei, Colegiul penal reține că, instanța de apel respingând apelurile procurorului și a părții vătămate nu a oferit careva motivare care ar sta la baza concluziei sale și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri expuse la pct. 3 și 3.1. a prezentei decizii, cu toate că instanța de apel este obligată să o facă, iar nepronunțarea asupra acestora echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

La baza concluziei instanței de apel au fost reținute probele cercetate de prima instanță, iar o astfel de abordare este una prematură, deoarece, aceasta nu este în drept să-și întemeieze concluziile sale pe probele cercetate de instanța de fond, or, conform textului deciziei se face referire la declarațiile inculpaților, a părților vătămate și a martorilor, pe care instanța le apreciază unilateral, fără a-și expune propria opinie asupra acestora și mai mult ca atât, nu se face apreciere și asupra unui șir de probe consemnate în decizia recurată.

Colegiul precizează că, în cazul sentinței de achitare partea descriptivă va cuprinde datele invocate în alin. (3) art. 394 Cod de procedură penală care integral trebuie să conțină descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpaților, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se

admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

Prin urmare, probele administrate în cadrul urmăririi penale, precum și cele din ședințele de judecată, urmau a fi verificate în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și anume prin cercetarea lor din punctul de vedere al coroborării.

Colegiul lărgit consideră, că totalitatea circumstanțelor menționate în prezenta decizie urmau a fi apreciate de instanța de apel în cumul cu alte probe la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte.

Astfel, Colegiul penal atenționează că la o nouă rejudecare instanța de apel urmează să cerceteze și să dea apreciere detaliată declarațiilor inculpatului cât și să ia în considerație declarațiile părții vătămate și a martorilor în coraport cu materialele cauzei.

În situația în care instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de acuzare, decizia judecătorească este afectată și nu poate fi considerată întemeiată și urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, pentru examinarea amănunțită a actului de învinuire și a probelor administrate în prezenta cauză penală.

În al treilea rând, Colegiul reține că, conform textului deciziei instanței de apel reiese că aceasta menține soluția de achitare, inclusiv și pe art. 44, 179 alin. (2) Cod penal, indicând că: „... *sunt pertinente, concludente, utile și veridice probele puse la baza achitării inculpaților de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3), 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal*”, cu toate că prima instanță a dispus condamnarea celor doi inculpați pe acest capăt de acuzare aplicându-le pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, iar în pct. 17 a deciziei indică că: „.... *prin sentință inculpații au fost recunoscuți vinovați în baza art. 44, 179 alin. (2) Cod penal, soluție ce cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, însă în această parte, sentința nu a fost atacată*”.

Prin urmare, cele descrise și constatate în motivarea soluției recurate confirmă faptul că, instanța de apel a examinat cauza superficial, fără a pătrunde în esența acesteia adoptând o hotărâre prematură și lipsită de motivare.

Mai mult ca atât, odată ce menține achitarea lui Sula Valentin și Sula Grigore pe art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3), 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunilor, la baza soluției indică că: „*este solidară cu concluziile cu privire la aprecierea probelor, efectuată de prima instanță, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul, că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3) și 44, 179 alin. (2) și art. 190 alin. (2), lit. c) Cod*

penal, nu este dovedită în cadrul procesului penal”, or, ,, probele respective nu dovedesc direct vinovăția inculpaților și nici nu se coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestora la săvârșirea faptelor imputate”. Respectiv, instanța de recurs reține că, vinovăția este parte integrantă a laturii subiective, care intră în mod necesar cu alte elemente constitutive în componența unei infracțiuni.

Prin urmare, Colegiul remarcă o contradicție a instanței de apel, odată ce pronunțându-se asupra faptului că vinovăția inculpaților nu a fost dovedită prin probele prezentate, reiese că își motivează soluția de menținere a achitării sub aspectul pct. 3) alin. (1) art. 390 Cod de procedură penală, care este contrară soluției primei instanțe care cade sub incidența pct. 1) al normei menționate.

Totodată, instanța remarcă că, prin apelurile declarate atât procurorul cât și partea vătămată, Ciorici Liviu, au solicitat încasarea din contul lui Sula Valentin în beneficiul ultimului a prejudiciului material cauzat prin săvârșirea infracțiunii incriminate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestei solicitări și astfel, argumentele din apel au rămas nesoluționate.

Prin urmare, circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis erori de drept care nu pot fi corectate de instanța de recurs, recursul procurorului fiind întemeiat și posibil admiterii.

Reieșind din contextul celor descrise supra, decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată. În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se expună asupra tuturor motivelor apelului, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să se conducă și de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu rigorile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunilor imputate, ținând cont de motivele invocate în apel și dispozițiile expuse la pct. 6 a prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă normelor prevăzute la art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sîli și partea vătămată Liviu Ciorici, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui Sula Valentin și Sula Grigore, în partea condamnării ultimilor în baza art. 44, 179 alin. (2) Cod penal și achitării acestora de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 44, 189 alin. (5), 44, 287 alin. (3), 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și dispune rejudecarea cauzei în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia recurată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 24 aprilie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun